

LEHDISTÖTIEDOTE nro 116/24

Luxemburgissa 29.7.2024

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-119/23 | Valančius

Unionin tuomareiden nimittäminen: jäsenvaltio voi esittää kansallisen riippumattomien asiantuntijoiden ryhmän laatimassa luettelossa olevista ehdokkaista muuta ehdokasta kuin ensimmäiselle sijalle sijoitettua ehdokasta, kunhan esitetty ehdokas täyttää perussopimuksissa määrätyt vaatimukset

Jäsenvaltion hallitus, joka on perustanut riippumattomien asiantuntijoiden ryhmän, jonka tehtävänä on arvioida ehdokkaita unionin yleisen tuomioistuimen tuomarin tehtävään ja laatia luettelo ehdokkaista, jotka täyttävät perussopimuksissa määrätyt riippumattomuuden ja ammatillisen pätevyyden vaatimukset¹, voi esittää luettelossa olevista ehdokkaista muuta ehdokasta kuin ensimmäiselle sijalle sijoitettua ehdokasta, kunhan esitetty ehdokas täyttää mainitut vaatimukset.

Virgilijus Valančius nimitettiin unionin yleisen tuomioistuimen tuomariksi vuonna 2016. Kun hänen toimikautensa päättyi vuonna 2019, Liettuan hallitus julkaisi hakuilmoituksen ja päätti menettelystä ehdokkaan valitsemiseksi tähän tehtävään. Tämän menettelyn mukaisesti suurimmaksi osaksi riippumattomista asiantuntijoista koostuva työryhmä laati ansioita koskevan luettelon, johon ehdokkaat merkittiin laskevassa järjestyksessä pisteiden perusteella. Luettelossa ensimmäisellä sijalla oli Valančius. Liettuan hallitus esitti 4.5.2022 tekemällään päätöksellä ansioita koskevassa luettelossa toiselle sijalle sijoitettua henkilöä ehdokkaaksi unionin yleisen tuomioistuimen tuomarin tehtävään. Kun komitea 255² ei puoltanut tätä ehdokasta, Liettuan hallitus esitti 19.4.2013 tekemällään päätöksellä ansioita koskevassa luettelossa kolmannelle sijalle sijoitettua henkilöä eli Saulius Lukas Kalėdaa ehdokkaaksi tähän tehtävään. Jäsenvaltioiden hallitukset nimittivät 15.9.2023 tekemällään päätöksellä komitea 255:n puoltavan lausunnon jälkeen Kalėdan unionin yleisen tuomioistuimen tuomariksi.

Valančius vaati Vilnan (Liettua) alueellista hallintotuomioistuinta kumoamaan nämä kaksi päätöstä, jotka koskevat Liettuan hallituksen esityksiä. Koska kyseisellä tuomioistuimella on epäilyksiä unionin oikeuden vaikutuksesta kansallisiin menettelyihin, joissa esitetään ehdokkaita unionin yleisen tuomioistuimen tuomarin tehtävään, se esitti unionin tuomioistuimelle tätä koskevan kysymyksen.

Unionin tuomioistuin huomauttaa tuomiossaan, että **tuomioistuinten riippumattomuuden vaatimuksella** konkretisoidaan SEU 2 artiklassa vahvistettu oikeusvaltion perusarvo, joka **pätee yhtä lailla unionin tasolla ja erityisesti unionin yleisen tuomioistuimen tuomareiden osalta kuin jäsenvaltioidenkin tasolla** kansallisten tuomioistuinten osalta. Unionin tuomioistuin johtaa tästä, että unionin yleisen tuomioistuimen tuomareiden nimittämistä koskevien aineellisten edellytysten ja menettelysääntöjen on mahdollistettava se, että yksityisten **kaikki perustellut epäilyt siitä, täyttävätkö nämä tuomarit riippumattomuuden ja ammatillisen pätevyyden vaatimukset**, joita edellytetään SEU 19 artiklassa ja SEUT 254 artiklassa unionin yleisen tuomioistuimen tuomarin tehtävän harjoittamisessa, on voitava **sulkea pois**. Tätä varten on muun muassa tarpeen **taata unionin yleisen tuomioistuimen tuomareiden koko nimittämismenettelyn** ja näin ollen sen lopputuloksen **integriteetti**

kyseisen menettelyn kaikissa kolmessa vaiheessa.

Unionin tuomioistuin katsoo ensiksi kansallisesta vaiheesta, jossa ehdokasta esitetään unionin yleisen tuomioistuimen tuomarin tehtävään, että koska unionin oikeudessa ei ole tätä koskevia erityisiä säännöksiä, kunkin jäsenvaltion on vahvistettava ehdokkaan esittämistä koskevat menettelysäännöt. Kullakin jäsenvaltiolla on siis **vapaus säätää tai olla säätämättä menettelystä** ehdokkaan valitsemiseksi ja esittämiseksi. Menettelysäännöt eivät kuitenkaan saa herättää yksityisissä perusteltuja epäilyjä siitä, täyttääkö esitetty ehdokas perussopimuksissa määrätyt vaatimukset. Se, että lainsäädäntö- tai toimeenpanovallan edustajat osallistuvat tuomareiden nimittämismenettelyyn, ei sellaisenaan voi herättää tällaisia perusteltuja epäilyjä. **Riippumattomien neuvoantavien elinten osallistuminen ja kansallisen oikeuden mukainen perusteluvelvollisuus** voivat kuitenkin edistää nimittämismenettelyn suurempaa objektiivisuutta. **Jäsenvaltioilla** on laaja harkintavalta määritellä ehdokkaiden esittämisen aineelliset edellytykset. Niiden **on** kuitenkin **varmistettava**, että **esitetyt ehdokkaat täyttävät** perussopimuksissa määrätyt **riippumattomuutta ja ammatillista pätevyyttä koskevat vaatimukset** riippumatta siitä, mitä menettelysääntöjä tätä tarkoitusta varten noudatetaan.

Näin ollen silloin, kun jäsenvaltio on ottanut käyttöön ehdokkaan valitsemista unionin yleisen tuomioistuimen tuomarin tehtävään koskevan valintamenettelyn, jossa riippumattomien asiantuntijoiden ryhmä laatii ansioita koskevan luettelon sellaisista ehdokkaista, jotka täyttävät perussopimuksissa määrätyt vaatimukset, nimitäkseen suosituksena ensimmäiselle sijalle sijoitetun ehdokkaan, pelkästään se seikka, että kyseisen jäsenvaltion hallitus on päättänyt esittää tässä luettelossa olevaa muuta ehdokasta kuin ensimmäiselle sijalle sijoitettu ehdokasta, ei sellaisenaan riitä sen päätelmän tekemiseen, että tämä esitys on omiaan herättämään perusteltuja epäilyjä siitä, täyttääkö esitetty ehdokas mainitut vaatimukset.

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomareiden nimittämismenettelyn toisesta vaiheesta eli vaiheesta, joka koskee asian käsittelyä **komitea 255:ssä**, unionin tuomioistuin täsmentää, että tämän komitean on lausuntonsa antaakseen **tarkistettava, täyttääkö unionin yleisen tuomioistuimen tuomarin tehtävään esitetty ehdokas** perussopimuksissa määrätyt **riippumattomuuden ja ammatillisen pätevyyden vaatimukset**. Komitea 255 voi pyytää esityksen tehnyttä hallitusta toimittamaan sille lisätietoja tai muita seikkoja, joita se pitää tarpeellisina.

Nimitysmenettelyn kolmannelta vaiheesta, jossa **jäsenvaltioiden hallitukset tekevät nimityspäätöksen**, unionin tuomioistuin korostaa, että **näiden vaatimusten noudattamisen takaaminen kuuluu myös yhteisesti näille hallituksille**, kun ne päättävät komitea 255:n antaman lausunnon perusteella nimittää unionin yleisen tuomioistuimen tuomariksi jonkin näistä hallituksista esittämän ehdokkaan. Kun ehdokas on nimitetty, hänestä nimittäin tulee unionin tuomioistuinten tuomari eikä hän edusta häntä esittänyttä jäsenvaltiota.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden esittää käsiteltävänä olevassa asiassa unionin tuomioistuimelle kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta tai unionin toimen pätevyydestä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa oikeusriitaa. Kansallisen tuomioistuimen tulee ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, joiden käsiteltäväksi saatetaan samankaltaisia kysymyksiä.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti ja siitä mahdollisesti laadittu tiivistelmä](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla [Europe by Satellite](#) -sivustolla. ☎ +32 2 296 4106

Pysykää kuulolla!

¹ SEU 19 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaan "unionin tuomioistuimen tuomarit ja julkisasiamiehet sekä unionin yleisen tuomioistuimen tuomarit valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka täyttävät [SEUT] 253 ja [SEUT] 254 artiklassa tarkoitetut vaatimukset. Heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi". SEUT 254 artiklan toisen kohdan mukaan unionin yleisen tuomioistuimen tuomarit "valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka ovat päteviä korkeaan tuomarin virkaan".

² SEUT 255 artiklan mukaan "perustetaan komitea, joka antaa lausunnon ehdolla olevien henkilöiden soveltuvuudesta unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen tuomarin ja julkisasiamiehen tehtäviin, ennen kuin jäsenvaltioiden hallitukset suorittavat nimitykset".